

ผลการวิจัย (Results)

การวิจัยและพัฒนาสารสกัดธรรมชาติทดแทนสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ในการผลิตมะละกออินทรีย์ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางในปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อ คัดเลือกพืชสมุนไพรท้องถิ่นที่มีฤทธิ์ในการป้องกันโรคมะละกอ นำมาสกัดสารสำคัญ เพื่อทดสอบความเป็น พิษต่อเชื้อสาเหตุโรคและแมลงศัตรูมะละกอ ในสภาพห้องปฏิบัติการ

1. การคัดเลือกพืชสมุนไพร

ผลการคัดเลือกพืชสมุนไพรท้องถิ่นที่หาได้ง่าย มีปริมาณมากและมีฤทธิ์ในการป้องกันโรค ในมะละกอเบื้องต้น มีจำนวน 15 ชนิด ดังตารางที่ 2 โดยเลือกพืชสมุนไพรที่สามารถป้องกันแมลงศัตรู เป้าหมายในกลุ่มของเพลี้ยอ่อน เป็นหลัก เนื่องจากเป็นแมลงพาหะนำโรคที่สำคัญที่เกิดขึ้นในมะละกอ และ ในกลุ่มของโรคเป้าหมายเน้นการป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส เป็นหลัก เนื่องจาก เป็นเชื้อที่สำคัญของโรค ใบจุดวงแหวน ตามด้วย โรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ที่เป็นสาเหตุให้เกิดโรคนำในระยะต้นกล้า

ตารางที่ 1 พืชสมุนไพรที่คัดเลือกลำมาใช้เป็นสารสกัดป้องกันโรคในมะละกอ

ชนิดของพืช	ประสิทธิภาพในการ ป้องกันกำจัด	แมลงศัตรูเป้าหมายและชนิดของโรค	วิธีใช้
1. คาวเรือง	- ไล่แมลงศัตรูพืช	เพลี้ยอ่อน แมลงหิวข้าว หนอนผีเสื้อ ไล่เดือนฝอย	- น้ำคั้นใบคาวเรือง 3 มิลลิกรัมต่อน้ำ 1 มิลลิตร ฉีด ฟัน - ปลูกร่วม หรือรอบ ต้นมะเขือเทศ กล้วยหักมุก สับประรด มันฝรั่ง มะละกอ
2. พืชตระกูล น้อยหน่า ได้แก่ น้อยโหน่ง ทุเรียนเทศ น้อยหน่า	- เป็นพืชทางสัมผัสและ กระเพาะอาหาร - เป็นสารฆ่าแมลง ฆ่า ตัวอ่อน ขับไล่แมลง ขับขวาง การกักกิน	ด้งักแตนหลายชนิด เพลี้ยอ่อน เพลี้ยกระโดด สีน้ำตาล เพลี้ยจักจั่นสีเขียว เพลี้ย กระโดดหลังขาว เพลี้ยหอย ด้วง เต่าทอง มวนหลายชนิด หนอนใยผัก หนอนทั่วไป มอดแป้ง	- ใช้ใบหรือเมล็ดตำ ละเอียดแช่น้ำ สักครู่ กรองแล้ว นำไปฉีดพืชผัก/ แปลงมะละกอ

3. สะเดา	- เป็นสารฆ่าแมลง ขับไล่แมลงต่อต้านการดูดกินยับยั้งการเจริญเติบโต	ด้วงหมัดผัก เพลี้ยอ่อน เพลี้ยกระโดดหลังขาว เพลี้ยจักจั่นสีเขียว แมลงหวี่ขาวฝ้าย ผีเสื้อหนอนแก้วส้ม ผีเสื้อมวนหวาน หนอนกอสีครีม หนอนกอหนอนม้วนใบข้าว หนอนเจาะสมอฝ้ายอเมริกัน หนอนซอนใบส้ม หนอนกระทู้กัดต้น หนอนกระทู้ควายพระอินทร์ หนอนบู่แก้ว หนอนใยกะหล่ำ หนอนใยผัก ด้วงเต่าปีกทอง ตั๊กแตน แมลงในโรงเก็บ ไล่เดือนฝอย	- บดเมล็ดสะเดา 0.5-1 กิโลกรัม ห่อผ้าขาวบางแช่ทิ้งไว้ 1 คืน ในน้ำ 1 ปี๊บ - ถ้ามีการระบาดรุนแรงให้ใช้เมล็ดบด 5 กิโลกรัม สบู่ 10 กรัม ห่อผ้าขาวบางผสมน้ำอีก 5 ปี๊บ ฉีดรอบทั่วทั้งต้น ช่วยให้แมลงชะงักการกินได้- ควรฉีดช่วงเช้ามืดหรือตอนเย็น เพราะสารสะเดาเสื่อมง่ายในแสงแดด และควรใช้ในยามที่จำเป็นเท่านั้นเพื่อไม่ต้องทำลายแมลงที่มีประโยชน์
4. มะรุม	- สารฆ่าเชื้อราและแบคทีเรีย	โรคโคนเน่าและผลเน่าของพืชตระกูลแตง โรคผลเน่าของมะเขือเทศ โรคเน่าคอดินของคะน้า โรคเน่าของแง่งจิง	- นำใบมะรุมมาคลุกเคล้ากับดินในแปลงที่เตรียมเพาะกล้าทิ้งไว้ 1 สัปดาห์ สารในใบจะออกฤทธิ์ป้องกันเชื้อราได้
5. ยาสูบ	- เป็นพิษทางสัมผัสตาย กินตาย - มีผลกับระบบหายใจ	ด้วงหมัดผัก ด้วงเจาะเมล็ดฝ้าย หนอนกอ หนอนกะหล่ำปลี หนอนซอนใบ แมลงปากดูด เช่น เพลี้ยอ่อน เพลี้ยจักจั่น มวนหลาย	- ยาสูบ 1 กก. ผสมน้ำ 20 ลิตรแช่ค้างคืน กรองเอาแต่น้ำใส ๆ เติมน้ำเพิ่มอีก

	- มีผลต่อไรและเชื้อรา บางชนิด	ชนิด ไรแดง ไรคใบม้วน หรือยอด หงิกโรคราสนิม ในถั่ว ข้าวสาลี โรคที่เกิดจาก เชื้อรา	3 ปี๊บ ละลายสบู ลงไป 1 ก้อน หรือเติมน้ำปูนใส จะช่วยให้ ประสิทธิภาพ สูงขึ้น ควรนำไป ฉีดพ่นในทันที - หลังการเก็บเกี่ยว ข้าวแล้ว 2 สัปดาห์ ปล่อยน้ำ เข้าแปลงแล้วตัด ต้นยาสูบหวานใน นา อัตราต้นยาสูบ 5-50 กก./ไร่ จะ ช่วยป้องกันการ ระบาดของหนอน กอ เเจาะลำต้นได้
6. กระเทียม	- เป็นสารขับไล่แมลง ยาฆ่า และมีผลในการ ยับยั้ง การกินอาหาร ยาก กันเชื้อรา แบคทีเรีย ไล่เดือนฝอยในดิน หมัก เท็บ	เพี้ยอ่อน หนอนกระทู้ผัก โรครา น้ำค้าง โรคราสนิม	- โขลกกระเทียม 0.5 กก. แชน น้ำมันก๊าด 80 ช้อนชา ทิ้งไว้ 20 ชม. นำสบูละลาย น้ำ 2.5 ลิตร เติมน้ำ อีกหนึ่งเท่าก่อน นำไปฉีดพ่น
7. ขมิ้นชัน	- เป็นสารฆ่าแมลง ขับ ไล่แมลง	ด้วงเจาะเมล็ดถั่ว ด้วงวงข้าวโพด มอดข้าวเปลือก หนอนกระทู้ผัก มอด แป้ง หนอนที่เกิดจากการเมสีเสื่อทั่ว ๆ ไป แมลงวันไรแดง	- บดขมิ้นชัน 0.5 กก. เติมน้ำ 1 ปี๊บ กรองเอาแต่น้ำไป ฉีดพ่น ผสมกับ ปีสสาวะวัว หรือ น้ำว่านน้ำที่ บดละเอียดเค็มลง

			ไป จะช่วยเสริม ฤทธิ์ให้แรงขึ้น ถ้า ต้องการกำจัดแมลง ให้เติมน้ำเพิ่มอีก 2 เท่า หรือฉีดพ่น กำจัดหนอนให้เดิม น้ำอีก 6 เท่า
9. สาบเสือ	- น้ำแมลง	หนอนใยผัก หนอนกระทู้ผัก	- ดันและใบตอกแห้ง บดละเอียดแช่น้ำ อัตรา 400 ลิตร ทิ้งไว้ 1 วัน กรอง เอาแต่น้ำฉีดพ่น แปลงผักทุก ๆ 7 วัน
10. ตะไคร้ หอม	- สารไล่แมลง	แมลงด้วงถั่วเขียว แมลงศัตรูพืช	- ใบตอกแห้ง บดละเอียดคลุก เมล็ดถั่วเขียว ป้องกันการทำลาย ของด้วงวงงได้ - ใบแห้ง 400 กรัม แช่น้ำ 8 ลิตร ทิ้ง ไว้ 1 วัน มีผลใน การขับไล่หนอน
11. ชะพลู	สารไล่แมลงมีน้ำมัน หอมระเหยที่ทำให้เกิด กลิ่นเผ็ดฉุน มีฤทธิ์ใน การยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย มีประสิทธิภาพในการ ป้องกันกำจัดแมลง	ด้วงเจาะเมล็ดถั่ว ด้วงวงงข้าวโพด มอดข้าวเปลือก หนอนกระทู้ผัก มอด แป้ง หนอนที่เกิดจากการแม่ผีเสื้อตัว ๆ ไป แมลงวันไรแดงและเพลี้ย	- ดันและใบตอกแห้ง บดละเอียดแช่น้ำ อัตรา 200 ลิตร ทิ้งไว้ 3 วัน กรอง เอาแต่น้ำฉีดพ่น แปลงผักทุก ๆ 7 วัน
12. ผักปลั่ง	สารไล่แมลง มีพวกชา โปมินและมิวชิเลจ เป็น	เพลี้ยอ่อน หนอนกระทู้ผัก โรครา น้ำค้าง โรคราสนิม	- ใบตอกแห้ง บดละเอียดป้องกัน

	ต้น สารสกัดจากผักปลัง มีประสิทธิภาพในการ ยับยั้งการเจริญเติบโต ของเชื้อแบคทีเรีย		การทำลายของ แมลงปากกัด
13. ย่านาง	สารป้องกันโรค	โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสและแบคทีเรีย	- ใบสด 500 กรัมแช่ น้ำ 10 ลิตร ทิ้งไว้ 1 วัน กรองเอาแต่น้ำ น้ำใช้ฉีดป้องกัน โรค
14. ยูคาลิปตัส	สารไล่แมลง	เพลี้ยอ่อน หนอนกระทู้ผัก โรครา น้ำค้าง โรคราสนิม	- ใบสด 100 กรัมแช่ น้ำ 10 ลิตร ทิ้งไว้ 1 วัน กรองเอาแต่น้ำ น้ำใช้ฉีดไล่แมลง
15. รางจืด	สารป้องกันโรค มีฤทธิ์ ในยับยั้งการ เจริญของเชื้อไวรัสและ แบคทีเรีย	โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสและแบคทีเรีย	- ใบสด 100 กรัมแช่ น้ำ 10 ลิตร ทิ้งไว้ 1 วัน มีผลในการ ป้องกันโรคที่มา จากดิน

ที่มา : รัชสสา จันทาศรี, 2554

2. การวิเคราะห์สาร

การวิเคราะห์หาน้ำหนักสดและน้ำหนักแห้งของพืชสมุนไพร 15 ชนิด จากน้ำหนักใบสด 1,000 กรัม ยกเว้นขมิ้นชัน กระเทียม ที่ใช้จากหัว ผลขึ้นก็กาใช้เมล็ด และดาวเรืองใช้ทั้งต้นนั้น พบว่า ยูคาลิปตัส และย่านาง ให้น้ำหนักแห้งมากที่สุดตามลำดับ (580.64 และ 491.80 กรัม) (ตารางที่ 3) ยูคาลิปตัสเป็นพืชที่มีต่อมน้ำมันหอมระเหยที่ใบเป็นจำนวนมากการนำมาอบให้แห้งจึงเหลือชีวมวลแห้งอยู่ในปริมาณมาก ย่านางเป็นพืชสมุนไพรที่ถอนพิษร้อน ใบมีสีเขียวเข้มมีปริมาณสารคลอโรฟิลล์สูงมากเมื่อเทียบกับสะเดา และใบตะไคร้หอม (Raman, et al., 2000) ขณะที่ผักปลัง ให้น้ำหนักแห้งน้อยที่สุด (94.03 กรัม) จากลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของผักปลัง พบว่า เป็นไม้เลื้อยที่มีเถายาวหลายเมตร ลำต้นอวบน้ำเป็นส่วนใหญ่มื่อนำมาอบให้แห้งจึงเหลือมวลสารน้อยกว่าพืชสมุนไพรชนิดอื่นๆ (Snyder, 1997)

ตารางที่ 3 น้ำหนักสดและน้ำหนักแห้งของพืชสมุนไพร 15 ชนิด

ลำดับที่	รายชื่อพืช	น้ำหนักสด (กรัม)	น้ำหนักแห้ง (กรัม)
1	ขมิ้นชัน	1,000	164
2	ยูคาลิปตัส	1,000	580.64
3	ใบน้อยหน่า	1,000	348.73
4	ใบมะรุ้ม	1,000	333.33
5	เมล็ดขี้เหล็ก	1,000	318.11
6	ใบตะไคร้หอม	1,000	280.61
7	ใบสะเดา	1,000	339.41
8	ใบชะพลู	1,000	194.43
9	ผักปลั่ง	1,000	94.03
10	ใบย่านาง	1,000	491.80
11	ใบยาสูบ	1,000	221.39
12	ควาวเรือง	1,000	233.44
13	กระเทียม	1,000	306.24
14	ใบสาบเสือ	1,000	281.65
15	ใบรางจืด	1,000	289.13

ตารางที่ 4 ปริมาณสารสกัดพืชสมุนไพร 15 ชนิด ที่สกัดด้วยตัวทำละลาย 3 ชนิด คือ น้ำเปล่า แอลกอฮอล์ 70% และ แอลกอฮอล์ 95%

ลำดับที่	รายชื่อพืช	น้ำเปล่า (กรัม)	แอลกอฮอล์ 70% (กรัม)	แอลกอฮอล์ 95% (กรัม)
1	ขมิ้นชัน	1.90	2.18	2.11
2	ยูคาลิปตัส	4.32	4.83	4.79
3	ใบน้อยหน่า	3.21	3.51	3.30
4	ใบมะรุ้ม	3.17	3.39	3.28
5	เมล็ดขี้เหล็ก	2.63	3.08	2.94
6	ใบตะไคร้หอม	2.44	2.97	2.60
7	ใบสะเดา	3.21	3.42	3.31
8	ใบชะพลู	2.05	2.26	2.18
9	ผักปลั่ง	0.66	0.98	0.72

10	ใบย่านาง	3.42	3.81	3.64
11	ใบยาสูบ	1.89	2.05	1.90
12	ควาเรือ่ง	2.04	2.26	2.19
13	กระเทียม	2.60	2.97	2.88
14	ใบสาบเสือ	2.08	2.62	2.52
15	ใบรางจืด	2.12	2.70	2.50

การเลือกสารสกัดที่เหมาะสมจากการใช้สาร 3 ชนิด คือ น้ำเปล่า แอลกอฮอล์ 70% และ แอลกอฮอล์ 95% พบว่า แอลกอฮอล์ 70% ให้ปริมาณสารสกัดได้สูงสุด รองลงมาเป็น แอลกอฮอล์ 95% และน้ำเปล่าให้ปริมาณสารสกัดน้อยที่สุดในทุกพืชสมุนไพร (ตารางที่ 4) โดยที่ยูคาลิปตัสและย่านาง ให้ปริมาณสารสกัดสูงสุดตามลำดับ ผักปลั่งให้ปริมาณสารสกัดน้อยที่สุด

ตารางที่ 5 ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากน้ำเปล่าต่อจำนวนต้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบ จุดวงแหวนของมะละกอ

ชนิดของสารสกัด	จำนวนต้นที่เกิดโรค(ต้น)	ระดับการเกิดโรค	% การเกิดโรค	หมายเหตุ
1. Control	20 a	5.2 a	100 a	
2. น้อยหน่า	9 c	3.3 b	45 c	
3. ยูคาลิปตัส	12 b	4.9 a	60 c	
4. ขมิ้นชัน	18 a	4.6 ab	90 a	สกัดจากหัว
5. มะรุม	10 bc	3.5 b	50 c	
6. ผลขี้เหล็ก	15 b	4.1 ab	75 bc	สกัดจากเมล็ด
7. ตะไคร้หอม	15 b	4.8 ab	75 bc	
8. สะเดา	11 bc	3.9 b	55 c	
9. ชะพลู	18 a	4.9 a	90 a	
10. ผักปลั่ง	17 ab	4.4 ab	85 b	
11. ย่านาง	18 a	5.3 a	90 a	
12. ยาสูบ	10 bc	3.8 b	50 c	
13. ควาเรือ่ง	19 a	5.5 a	95 a	สกัดทั้งต้น
14. สาบเสือ	20 a	5.8 a	100 a	
15. รางจืด	19 a	4.9 a	95 a	
16. กระเทียม	8 c	3.3 b	40 c	สกัดจากหัว

T-test	**	**	**	
%CV	15.87	7.21	18.69	

* จำนวนครั้งที่ทดสอบต่อสิ่งทดลอง 20 ต้น

ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากน้ำเปล่าต่อจำนวนต้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ พบว่า สารสกัดจากพืชสมุนไพรทั้ง 15 ชนิด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งต่อจำนวนต้นที่เป็นโรค ระดับของการเป็นโรคและ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ (ตารางที่ 5) สารสกัดจากกระเทียมและน้อยหน่าพบจำนวนต้นที่เป็นโรคน้อยที่สุด (8 และ 9 ต้น) ตามลำดับ รองลงมาคือ สารสกัดจากมะรุม สะเดาและยาสูบ (10 , 11, 10 ต้น) ตามลำดับ สาบเสือ คาวเรือง รวงจืด ย่านาง และชะพลู พบจำนวนต้นที่เป็นโรรมากที่สุด (ตารางที่ 4) ระดับการเป็นโรคพบว่า อยู่ในช่วง 3-5 และ % การเกิดโรค พบว่า สารสกัดจากกระเทียมและน้อยหน่าให้% การเกิดโรคต่ำสุด (40% และ 45%) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากแอลกอฮอล์ 70% ต่อจำนวนต้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ

ชนิดของสารสกัด	จำนวนต้นที่เกิดโรค(ต้น)	ระดับการเกิดโรค	% การเกิดโรค	หมายเหตุ
1. Control	20 a	5.8 a	100 a	
2. น้อยหน่า	5 c	2.9 c	25 c	
3. ยูคาลิปตัส	10 b	4.1 ab	50 bc	
4. ขมิ้นชัน	14 ab	4.0 ab	70 b	สกัดจากหัว
5. มะรุม	8 bc	3.2 b	40 bc	
6. ผลขึ้นฉะกา	10 b	3.9 b	50 bc	สกัดจากเมล็ด
7. ตะไคร้หอม	9 bc	3.8 b	45 bc	
8. สะเดา	6 c	3.2 b	30 c	
9. ชะพลู	11 b	4.0 ab	55 bc	
10. ผักปลั่ง	15 ab	4.4 ab	75 b	
11. ย่านาง	12 ab	5.0 a	60 b	
12. ยาสูบ	8 bc	3.1 b	40 bc	
13. คาวเรือง	17 a	5.2 a	85 ab	สกัดทั้งต้น
14. สาบเสือ	18 a	5.0 a	100 a	
15. รวงจืด	18 a	4.6 ab	90 ab	
16. กระเทียม	6 c	2.9 c	30 c	สกัดจากหัว

T-test	**	**	**	
%CV	9.12	14.45	5.50	

* จำนวนคั้นที่ทดสอบต่อสิ่งทดลอง 20 คั้น

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากแอลกอฮอล์ 70% ต่อจำนวนคั้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ Control และสารสกัดจากใบสาบเสือ พบจำนวนคั้นที่เป็นโรคมากที่สุดและมีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรค 100 % สารสกัดจากใบน้อยหน่า กระเทียม มะรุม สะเดาและยาสูบ พบจำนวนคั้นที่เป็นโรคและมีเปอร์เซ็นต์การเกิดโรคน้อยที่สุด ระดับของการเกิดโรคอยู่ในช่วง 2-5 สารสกัดจากใบน้อยหน่าและสารสกัดจากกระเทียมแสดงระดับการเกิดโรคน้อยที่สุด ที่ระดับ 2.9 แสดงการแพร่ระบาดของโรคใบจุดวงแหวนอยู่ในช่วงที่ไม่รุนแรง

ตารางที่ 7 ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากแอลกอฮอล์ 95% ต่อจำนวนคั้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ

ชนิดของสารสกัด	จำนวนคั้นที่เกิดโรค(คั้น)	ระดับการเกิดโรค	% การเกิดโรค	หมายเหตุ
1. Control	20 a	4.9 a	100 a	
2. น้อยหน่า	12 b	4.7 ab	60 b	
3. ยูคาลิปตัส	16 ab	5.0 a	80 ab	
4. ขมิ้นชัน	20 a	4.4 b	100 a	สกัดจากหัว
5. มะรุม	12 b	4.5 ab	60 b	
6. ผลขึ้นถั่วลิสง	16 ab	4.8 ab	80 ab	สกัดจากเมล็ด
7. ตะไคร้หอม	13 b	4.1 b	65 b	
8. สะเดา	7 c	4.3 b	35 c	
9. ชะพลู	16 ab	4.1 ab	80 ab	
10. ผักปลั่ง	19 a	4.0 b	95 a	
11. ย่านาง	17 ab	5.5 a	85 ab	
12. ยาสูบ	12 b	4.3 b	60 b	
13. คาวเรือง	20 a	5.2 a	100 a	สกัดทั้งคั้น
14. สาบเสือ	20 a	5.4 a	100 a	
15. รวงจืด	20 a	5.8 a	100 a	
16. กระเทียม	13 b	4.6 ab	65 b	สกัดจากหัว

T-test	**	**	**	
%CV	7.85	3.71	6.40	

* จำนวนครั้งที่ทดสอบต่อสิ่งทดลอง 20 ครั้ง

การวิเคราะห์ผลของสารสกัดจากพืช 15 ชนิด ที่สกัดจากแอลกอฮอล์ 95% ต่อจำนวนต้นที่เป็นโรค ระดับการเป็นโรค และ% การเป็นโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยิ่งทางสถิติ Control สารสกัดจากขมิ้นชัน รวงจืด คาวเรือง สาบเสือ มี% การเกิดโรคมากที่สุด (100%) และมีระดับการเกิดโรคอยู่ในระดับ 4 รองลงมา คือ สารสกัดที่ได้จากใบของผักปลั่ง ย่านาง ชะพลู ผลขึ้นฉားกา และยูคาลิปตัส ในขณะที่สารสกัดจากใบสะเดาแสดงจำนวนต้นที่เป็นโรคและ % การเป็นโรคต่ำที่สุด (35%) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบประสิทธิภาพสารสกัดสมุนไพร 5 ชนิด ที่สกัดด้วย น้ำเปล่า แอลกอฮอล์ 70% และ แอลกอฮอล์ 95% ต่อ%การเกิดโรคใบจุดวงแหวนของมะละกอ

ชนิดของสารสกัด	% การเกิดโรค			หมายเหตุ
	น้ำเปล่า	แอลกอฮอล์ 70%	แอลกอฮอล์ 95%	
1. น้อยหน่า	45	25	60	
2. มะรุม	50	40	60	
3. สะเดา	55	30	35	
4. ยาสูบ	50	40	60	
5. กระเทียม	40	30	65	สกัดจากหัว

สมุนไพร 5 ชนิดจาก 15 ชนิดที่ทดสอบประสิทธิภาพในการป้องกันโรคใบจุดวงแหวน ในการ ด้วยตัวทำละลาย 3 ชนิด พบว่า สารสกัดจากใบน้อยหน่า มะรุม สะเดา ยาสูบและกระเทียม มีประสิทธิภาพเบื้องต้นในการป้องกันโรคใบจุดวงแหวน โดยให้จำนวนต้นที่เกิดโรค ระดับการเกิดโรคและ % การเกิดโรคอยู่ในระดับต่ำกว่าสารสกัดสมุนไพรชนิดอื่นๆ และสารที่สกัดด้วยแอลกอฮอล์ 70% ให้ประสิทธิภาพดี เนื่องจาก ให้% การเกิดโรคไม่ถึง 50 % โดยสารสกัดจากใบน้อยหน่ามีประสิทธิภาพมากที่สุด เปรียบเทียบกับสมุนไพรอีก 4 ชนิด ให้ % การเกิดโรคเพียง 25 % ซึ่งน้อยกว่าการสกัดด้วย น้ำเปล่า แอลกอฮอล์ 95 % สารสกัดจากใบมะรุมให้ประสิทธิภาพดีที่สุดเมื่อสกัดด้วยแอลกอฮอล์ 70% สกัดจากใบสะเดาให้ประสิทธิภาพดีที่สุดเมื่อสกัดด้วยแอลกอฮอล์ 95% สารสกัดจากใบยาสูบให้ประสิทธิภาพดีที่สุดเมื่อสกัดด้วยแอลกอฮอล์ 70% และสารสกัดจากกระเทียมให้ประสิทธิภาพดีที่สุดเมื่อสกัดด้วยแอลกอฮอล์ 70% (ตารางที่ 8)